

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ННВК «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ КОНСОРЦІУМ»
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СЕРТИФІКАТ

УЧАСНИКА МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ АГРОНОМІЇ»

Український науково-навчальний консорціум (Держ. реєстр. УкрІНТЕІ №213 від 23.04.2019 р.)
Ukrainian scientific-educational consortium

ТЕЛЕКАЛО НАТАЛІЇ ВАДЕРІВНИ

Президент Консорціуму
Г.М. Калетнік

Ректор ВНАУ
В.А. Мазур



30-31 травня 2019 р.
м. Вінниця

Міністерство освіти і науки України
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний Консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Краківський університет економіки, Польща
Університет Вітовта Великого м. Каунас, Литва
Інститут ботаніки Національної академії наук Азербайджана, Азербайджан
Словацький аграрний університет м. Нітра, Словаччина
ICS Chimagro marketing SRL, Молдова
Подільський державний аграрно-технічний університет
Житомирський національний агроекологічний університет



ПРОГРАМА МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «Інновації сучасної агрономії»

(Державна реєстрація МОНУ ДНУ УкрІНТЕІ посв. № 213 від 23 квітня 2019 р.)



**30-31 травня 2019 року
м. Вінниця**

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

30 травня 2019 року
ЧЕТВЕР

ЗАЇЗД ТА ПОСЕЛЕННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
Ознайомлення з науково-технічними розробками та виданнями Вінницького національного аграрного університету та Консорціуму
Відвідування музею ВНАУ, Ботанічного саду ВНАУ, екскурсія містом (до музею-садиби М.І. Пирогова та ін.)

31 травня 2019 року
П'ЯТНИЦЯ

8⁰⁰-10⁰⁰

РЕЄСТРАЦІЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ (*хол корпусу № 2*)

10⁰⁰-13⁰⁰

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ (*корпус № 2, аудиторія 2220*)

13⁰⁰-14⁰⁰

ПЕРЕРВА НА ОБІД (*корпус № 3, поверх № 2, їдальня*)

14⁰⁰-16³⁰

РОБОТА ПО СЕКЦІЯХ (*корпус № 2*)

Секція 1. Дослідження рослинних ресурсів та біологічного різноманіття в умовах зміни клімату (*аудиторія № 2512*);

Секція 2. Агротехнології та екологічні чинники підвищення продуктивності агроценозів та збереження родючості ґрунтів (*аудиторія № 2421*);

Секція 3. Інноваційні аспекти в технологіях вирощування плодовоовочевих, декоративних рослин та лісових насаджень (*аудиторія № 2521*);

17⁰⁰-17³⁰

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ, ВРЕЧЕННЯ СЕРТИФІКАТІВ УЧАСНИКАМ КОНФЕРЕНЦІЇ (*корпус № 2, аудиторія 2220*)

РЕГЛАМЕНТ КОНФЕРЕНЦІЇ

ДОПОВІДЬ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

до 10 хв.

ДОПОВІДІ НА СЕКЦІЙНИХ ЗАСІДАННЯХ

до 5 хв.

ВИСТУПИ В ОБГОВОРЕННЯХ

до 3 хв.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

10⁰⁰-13⁰⁰

(корпус №2, аудиторія 2220)

10⁰⁰-10¹⁰

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

КАЛЕТНИК Григорій Миколайович – доктор економічних наук, професор, академік НААН України, президент Всеукраїнського науково-навчального консорціуму

МАЗУР Віктор Анатолійович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, ректор Вінницького національного аграрного університету

ГОНЧАРУК Інна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Вінницького національного аграрного університету

ДІДУР Ігор Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету агрономії та лісівництва Вінницького національного аграрного університету

10¹⁰-10²⁰

«Вплив сучасних біологічних препаратів на симбіотичну продуктивність зернобобових культур в умовах дослідного поля ВНАУ»

ДІДУР Ігор Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету агрономії та лісівництва

Вінницький національний аграрний університет

10²⁰-10³⁰

«Сучасний стан агропромислового комплексу Вінницької області та перспективи його розвитку»

КИРИЛЮК Валентина Михайлівна – заступник директора департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів *Вінницької обласної державної адміністрації*

10³⁰-10⁴⁰

«GMO and health risks: selected issues»

ЯЦЕК Кліч – доктор економічних наук, професор

Краківський університет економіки, Польща

10⁴⁰-10⁵⁰

«Особливості нового перспективного сорту люцерни посівної»

МАМАЛИГА Василь Степанович – кандидат біологічних наук, професор кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин

Вінницький національний аграрний університет

10⁵⁰-11⁰⁰

«Кариотипы *Microtus obscurus* на территории Азербайджанской республики»

АЗІЗОВ Ібрагім Вагаб огли, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент

Інститут ботаніки Національної академії наук Азербайджану

- 11⁰⁰-11¹⁰ **«Екологічна ефективність бджолозапилення сільськогосподарських культур в умовах інтенсивного землеробства»**
РАЗАНОВ Сергій Федорович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 11¹⁰-11²⁰ **«Organic farming – challenge, policy and practice»**
МАГДАЛЕНА Лако Бартосова – доктор сільськогосподарських наук, професор
Словацький аграрний університет м. Нітра, Словаччина
- 11²⁰-11³⁰ **«Оптимізація площі живлення та густоти стояння рослин для отримання максимальної продуктивності гібридів буряків цукрових в умовах Лісостепу Правобережного»**
ПОЛЩУК Іван Семенович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 11³⁰-11⁴⁰ **«Управління продукційним процесом пивоварного ячменю»**
ГОРАШ Олександр Савович – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Подільський державний аграрно-технічний університет
- 11⁴⁰-11⁵⁰ **«Оцінка в продукції молока речовин бобово-злакових сумішок різних фаз вегетації»**
СКОРОМНА Оксана Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва
Вінницький національний аграрний університет
- 11⁵⁰-12⁰⁰ **«Оптимізація елементів технології вирощування кормових культур в умовах зміни клімату»**
МОЙСІЄНКО Віра Василівна – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри рослинництва
Житомирський національний агроекологічний університет
- 12⁰⁰-12¹⁰ **«Сучасний стан лісовідновлення та формування високопродуктивних лісових насаджень у дібровах Вінниччини»**
БОНДАР Анатолій Омелянович – доктор сільськогосподарських наук, професор, начальник *Вінницького обласного управління лісового та мисливського господарства*
- 12¹⁰-12²⁰ **«Вплив позакореневих підживлень на вміст хлорофілу у гібридах кукурудзи різних груп стиглості»**
ПАЛАМАРЧУК Віталій Дмитрович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет

- 12²⁰-12³⁰ **«Состояние и перспективы производства кукурузы в Молдове»**
ШИНКАРУК Василь Анатолійович – директор ICS Chimagromarketing SRL, Молдова
- 12³⁰-12⁴⁰ **«Впровадження елементів точного землеробства у сільському господарстві»**
МАРІЙЧУК Олег Анатолійович – спеціаліст з точного землеробства компанії «Френд», що є дистриб'ютором та представником шведської компанії *Hexagon Agricultural*
- 12⁴⁰-12⁵⁰ **«Інноваційні інструменти моніторингу різних етапів виробництва сільськогосподарських культур»**
ЗЕНЧЕНКО Вадим Олександрович – менеджер по роботі з ключовими клієнтами *ТОВ «Агроскоп Інтернешнл»*
- 12⁵⁰-12⁵⁵ **«Оптимізація наукових досліджень у розрізі міжнародної співпраці»**
ПАУЛЮС Міскявічюс – доктор сільськогосподарських наук, професор, декан природничого факультету *Університет Вітовта Великого міста Каунас, Литва*
- 12⁵⁵-13⁰⁰ **«Екологічні дослідження сучасний стан та перспективи розвитку»**
СОБЧИК Вікторія – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри екології *Краківський університет, Польща*

СЕКЦІЯ 1

ДОСЛІДЖЕННЯ РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ ТА БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ

(ВНАУ, 2 корпус, аудиторія 2512)

Голова секції: ПНЧУК Наталія Володимирівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин факультету агрономії та лісівництва.

Відповідальний секретар: РУДСЬКА Ніна Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин факультету агрономії та лісівництва

- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Фактори та динаміка поширення раку картоплі на Вінниччині»**
ПНЧУК Наталія Володимирівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Стратегія Амброзії полинолістої (*Ambrosia artemisifolia* L.) в процесі розповсюдження та локалізації на місцевості»**
СОЛОНЕНКО Валерій Іванович, кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Динаміка поширення та особливості розвитку Американського білого метелика на Вінниччині»**
КОВАЛЕНКО Тетяна Мефодіївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁵-14²⁰ **«Контроль чисельності бур'янів у посівах кукурудзи»**
ОКРУШКО Світлана Євгенівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁰-14²⁵ **«Роль фенологічних та морфологічних чинників кукурудзи у стійкості до хвороб та шкідників»**
КОЛІСНИК Олег Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет

- 14²⁵-14³⁰ **«Вплив зміни кліматичних умов на онтогенез культурних рослин в умовах Вінниччини»**
ГОЛЮК Юрій Всеволодович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14³⁰-14³⁵ **«Екологічний моніторинг агроландшафтів України як основа їх оптимізації та ефективного використання»**
МУДРАК Галина Василівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14³⁵-14⁴⁰ **«Вплив агротехнічних прийомів щодо обмеження шкідливості галиці люцернової квіткової (*Contarinia medicaginis* Kieff.) в посівах люцерни посівної»**
РУДСЬКА Ніна Олександрівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁴⁰-14⁴⁵ **«Оцінка гербологічної ситуації агрофітоценозу ячменю ярого за різних попередників в умовах дослідного поля ВНАУ»**
ПЕЛЕХ Людмила Вікторівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁴⁵-14⁵⁰ **«Пластичність і стабільність зернової продуктивності сортозразків квасолі звичайної»**
МАЗУР Олена Василівна, кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁵⁰-14⁵⁵ **«Формування потенційних загроз Амброзією полинолистою (*Ambrosia artemisifolia* L.) в процесі розповсюдження»**
ВАТАМАНЮК Ольга Володимирівна, асистент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁵⁵-15⁰⁰ **«Ростові процеси та анатомічні показники культури пшениці за дії тебуконазолу»**
ВЕРГЕЛІС Вікторія Ігорівна, асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет

- 15⁰⁰-15⁰⁵ **«Основні ресурси формування екологічної мережі Вінницької області»**
КОВКА Наталя Сергіївна, аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁰⁵-15¹⁰ **«Зміна вмісту важких металів у зерні пшениці озимої та борошні в умовах Лісостепу правобережного»**
ЯКОВЕЦЬ Людмила Анатоліївна, асистент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 15¹⁰-15¹⁵ **«Оцінка ефективності конструювання агрофітоценозів удобрення редьки олійної на основі модульно - віталітетного методу»**
ЦИЦЮРА Ярослав Григорович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 15¹⁵-15²⁰ **«Система якісних та кількісних показників стану популяцій стовбурових шкідників хвойних порід дерев, сучасні підходи до їх обліку»**
ЛОГІНОВА Світлана Олександрівна, аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15²⁰-15²⁵ **«Вплив рівня забруднення ґрунтів важкими металами на інтенсивність накопичення у листках розторопші плямистої»**
РАЗАНОВА Алла Михайлівна, аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15²⁵-15³⁰ **«Адаптивність та селекційна цінність сортозразків квасолі звичайної»**
МАЗУР Олександр Васильович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет

СЕКЦІЯ 2

АГРОТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ АГРОЦЕНОЗІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

(ВНАУ, 2 корпус, аудиторія 2421)

Голова секції: ПОЛІЩУК Іван Семенович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур факультету агрономії лісівництва.

Відповідальний секретар: АЛЕКСЕЄВ Олексій Олександрович – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища факультету агрономії лісівництва.

- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Екологічні засади оптимізації стану ґрунту і агроценозів Лісостепу Правобережного»**
ТКАЧУК Олександр Петрович, доктор сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Продуктивність ячменю ярого залежно від позакоренових підживлень в умовах Лісостепу Правобережного»**
ПОЛІЩУК Михайло Іванович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Продуктивність пшениці озимої залежно від позакоренового підживлення в умовах полісся»**
ТИМОЩУК Тетяна Миколаївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захисту рослин, заступник декана агрономічного факультету
Житомирський національний агроекологічний університет
- 14¹⁵-14²⁰ **«Агроекологічне обґрунтування меліоративних заходів щодо покращення стану ґрунтів Калинівського району»**
ШКАТУЛА Юрій Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет

- 14²⁰-14²⁵ **«Ефективність використання бактеріальних препаратів при вирощуванні гороху посівного»**
ТЕЛЕКАЛО Наталя Валеріївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁵-14³⁰ **«Еколого-збалансоване використання маргінальних земель при вирощуванні енергетичних культур»**
КРАВЧУК Галина Іванівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14³⁰-14³⁵ **«Особливості формування продуктивності топінамбура, як високоенергетичної культури»**
ЛИПОВИЙ Василь Григорович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 14³⁵-14⁴⁰ **«Інокулянти, як екологічний чинник формування мікробних угруповань ґрунту»**
АЛЕКСЄЄВ Олексій Олександрович, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁴⁰-14⁴⁵ **«Дослідження впливу попередників озимої пшениці на формування водно-фізичних властивостей ґрунту»**
ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁴⁵-14⁵⁰ **«Вивчення симбіотичної продуктивності люцерни посівної залежно від вапнування ґрунту та передпосівної обробки насіння»**
ЦИГАНСЬКИЙ В'ячеслав Іванович, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁵⁰-14⁵⁵ **«Дослідження інтенсивності забруднення ґрунтів сільськогосподарського призначення важкими металами в НДГ «Агрономічне» Вінницького національного аграрного університету»**
ГУЦОЛ Галина Василівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет

- 14⁵⁵-15⁰⁰ **«Чинник агрохімічних властивостей ґрунту у вирощуванні енергетичних культур»**
БРОННІКОВА Ліна Феодосіївна, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁰⁰-15⁰⁵ **«Вплив передпосівної обробки насіння на польову схожість і виживання рослин квасолі звичайної в умовах Правобережного Лісостепу України»**
ГАЙДАЙ Любов Сергіївна, асистент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁰⁵-15¹⁰ **«Дослідження формування показників ефективності економічної ефективності вирощування ріпаку озимого залежно від елементів технології»**
МАЦЕРА Ольга Олегівна, асистент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 15¹⁰-15¹⁵ **«Вплив позакореневих підживлень та інокуляції насіння на симбіотичну та зернову продуктивність нуту»**
МОРДВАНЮК Мирослава Олексіївна, асистент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 15¹⁵-15²⁰ **«Врожайні властивості сортів пшениці озимої залежно від технологічних прийомів вирощування»**
ШАФАР Галина Володимирівна, асистент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 15²⁰-15²⁵ **«Особливості хімічного та бактеріального складу органічного добрива «Ефлюент»»**
КРИЧКОВСЬКИЙ Вадим Юрієвич, аспірант факультету агрономії та лісівництва
Вінницький національний аграрний університет

СЕКЦІЯ 3

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ В ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ ПЛОДООВОЧЕВИХ, ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН ТА ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ

(ВНАУ, 2 корпус, аудиторія 2521)

Голова секції: ПРОКОПЧУК Валентина Мар'янівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства факультету агрономії лісівництва.

Відповідальний секретар: ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства факультету агрономії лісівництва

- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Перспективи використання в озелененні Вінниччини декоративних видів злаково-духмяних трав»**
ПРОКОПЧУК Валентина Мар'янівна, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Сучасні технології вирощування зерняткових культур в умовах Лісостепу України»**
НАСТАЛЕНКО Іван Петрович, в. о. директора Подільської станції садівництва НААН України
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Дослідження динаміки всихання хвойних насаджень Вінниччини»**
ВАСИЛЕВСЬКИЙ Олег Григорович, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, директор ДП «Вінницька ЛНДС»
- 14¹⁵-14²⁰ **«Вплив систем удобрення на проходження фаз росту і розвитку сортів сої та на показник коефіцієнту збереження рослин»**
ЦИГАНСЬКА Олена Іванівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет

- 14²⁰-14²⁵ **«Біолого-екологічні особливості дендрофлори ботанічного саду Поділля Вінницького національного аграрного університету» («BIOLOGICAL AND ECOLOGICAL CHARACTERISTICS OF DENDROFLORA OF THE PODILLA BOTANICAL GARDEN OF VINNISIA NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY»)**
МОНАРХ Вероніка Валентинівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁵-14³⁰ **«Господарсько-біологічна оцінка сортів і гібриду патисону в умовах Лісостепу правобережного України»**
ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 14³⁰-14³⁵ **«Сучасний стан та перспективи використання декоративних видів роду *Lupinus L.* в озелененні паркової зони Вінницького національного аграрного університету»**
ПАНЦИРЕВА Ганна Віталіївна, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 14³⁵-14⁴⁰ **«Сучасний стан розвитку хвороб та шкідників зелених насаджень міста Вінниці та оцінка їхнього впливу на життєздатність деревних рослин»**
МАТУСЯК Михайло Васильович, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁴⁰-14⁴⁵ **«Оцінка критеріїв та принципів введення системи агролісівництва в умовах східного Поділля»**
ЄЛІСАВЕНКО Юрій Анатолійович, асистент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства, молодший науковий співробітник ДП «Вінницька ЛНДС»
Вінницький національний аграрний університет

14⁴⁵-14⁵⁰

«Продуктивність фізалісу клейкоплодного за органічного вирощування в умовах відкритого ґрунту Правобережного Лісостепу України»

ПОЛУТІН Олексій Олександрович, асистент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства

Вінницький національний аграрний університет

14⁵⁰-14⁵⁵

«Сучасні технології та інновації лісового насінництва»

ЮРКІВ Зіновій Миронович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства

Вінницький національний аграрний університет

14⁵⁵-15⁰⁰

«Проблеми розвитку горохівництва як галузі в Україні та шляхи їх вирішення»

МОСТОВЕНКО Вольдемар Володимирович, аспірант

Вінницький національний аграрний університет

ДОПОВІДЬ
ТЕЛЕКАЛО НАТАЛІ ВАЛЕРІЇВНИ
**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**
«Інновації сучасної агрономії»

Горох посівний (*Pisum sativum* L.) відноситься до бобових культур, які пройшли тривалий період окультурення і селекції роботи. Це призвело до зміни співвідношення між симбіотрофним і автотрофним типами азотного харчування на користь автотрофного причина якого, на думку дослідників, пов'язана з тим, що селекція нових сортів проводилася часто при достатньому або надмірному забезпеченні ґрунту азотом.

Співвідношення між азотним живленням регулюється доступним вмістом вмістом в ґрунті доступного азоту. Надлишок його пригнічує утворення бульбочкових бактерій, тому внесення азотних добрив в ґрунт при вирощуванні бобових культур в багатьох випадках вважається економічно не вигідним. Так, як відбувається пригнічення симбіотична фіксація на посівах.

Застосування мінеральних добрив, особливо у високих дозах, призводить до активізації діяльності ґрунтової мікрофлори, яка мінералізує органічну речовину, зменшує вміст гумусу в ґрунті, частина оксидних форм азоту з горизонтальним стоком попадає у відкриті водойми, а інша – у підґрунтові води.

Потенційна продуктивність сучасних сортів гороху може бути реалізована тільки при високій якості посівного матеріалу. Тому, важливу роль відіграє підготовка до посіву насіння, що підвищує польову схожість, сприяє появі дружних сходів і збільшує врожайність.

В останні роки отримані нові бактеріальні препарати, які мають штами проти грибкових хвороб та шкідників, сприяють підвищенню ефекту стимуляції росту і розвитку рослин. З їх допомогою можна знизити пестицидне навантаження в агроценозах, збільшити врожайність і поліпшити якість вирощеної продукції.

Для підвищення посівних якостей насіння застосовують різні технологічні прийоми, такі як протруєння, обробка насіння біологічно активними препаратами, захисно-стимулюючими речовинами і рідкими комплексними добривами. В даний час значна роль відводиться різним методам підвищення імунної системи рослин.

Одним із шляхів оптимізації умов функціонування симбіозу є поєднане застосування при інокуляції насіння одночасно із ризобіями інших штамів мікроорганізмів, які володіють фосфатмобілізацією. Встановлено, що для одержання позитивного ефекту від комплексного застосування декількох мікроорганізмів із різними корисними властивостями є їх здатність активно розвиватись і функціонувати при сумісному рості, не проявляючи антагоністичні взаємовідносини між собою.

Бактеріальні препарати, які створені для покращення азотного і фосфорного живлення рослин, а також безпечні для навколишнього середовища, мають позитивний вплив на рослини і є однією із складових сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

При покращенні умов мінерального живлення зернобобових, особливо азотом, в насінні суттєво збільшується концентрація азоту на одиницю маси зерна, що сприяє підвищенню урожайності. Надмірна кількість мінерального азоту в ґрунті негативно впливає на ризобіально-симбіотичну систему рослини.

Для кращого розвитку кореневої системи, підвищення активності бульбочкових бактерій та інших фізіологічних процесів його посіви удобрюють переважно фосфорними та калійними добривами. Горох є рослиною, яка значною мірою забезпечує себе азотом, проте на бідних ґрунтах необхідно вносити стартові (N_{30}) дози азоту.

Відомо, що фосфор – другий за важливістю елемент мінерального живлення сільськогосподарських культур, який виступає лімітуючим чинником функціонування екосистем, відіграє ключову роль в обміні речовин, служить структурним компонентам фітину, фосфатидів, нуклеїнових кислот, фосфорних ефірів, цукрів. Накопичена енергія в АТФ при фотосинтетичному і окислювальному фосфорилуванні використовується для всіх процесів росту і розвитку рослини, поглинання поживних речовин з ґрунту, синтезу органічних сполук, їх транспортування.

Калій є активатором понад 60 ферментних систем, завдяки йому змінюється тургор клітин, калій також бере участь у фотофосфорилуванні.

Тривалість вегетаційного періоду сучасних сортів у посушливі року значно скоротився (65-75 діб), тому розміри накопичення біомаси і поживних елементів у них обмежені. Основна частина азоту і фосфору надходить в рослини до початку наливу насіння і тільки 20-30% – у наступний період. Тому, під час наливу насіння рослини інтенсивних сортів максимально використовують власні внутрішні резерви поживних речовин, накопичені в вегетативних органах в попередній період. Залежно від погодних умов сорти використовують від 55 до 100% азоту і до 85% фосфору, необхідного для розвитку насіння.

Велика роль в підвищенні врожаю гороху і його якості належить і мікроелементам. Вони стимулюють ріст рослин, прискорюють їх розвиток, сприятливо впливають на азотфіксацію, грають важливу роль в боротьбі з деякими захворюваннями рослин.

Застосування при передпосівній обробці насіння бактеріальних препаратів сумісно з мікроелементами стимулює метаболічні процеси, змінює швидкість початкових ростових реакцій організму рослин, забезпечує інтенсивний розвиток кореневої системи.

У сучасних умовах ведення сільського господарства застосовують хелати мікроелементів – складні органічні комплексні сполуки, що діють у живих організмах і в ґрунті. Хелатна форма мікроелементів у вигляді комплексних сполук – це біологічно активна форма. Так, вітамін B_{12} – це

складна комплексна сполука кобальту, а комплексна сполука магнію в клітинах – хлорофілу. У даний час набувають поширення мікродобрива, що містять як макро–, так і мікроелементи.

Сучасні технології повинні включати застосування екологічно чистих біологічно активних речовин, що підвищують врожайність, якість продукції та стійкість рослин до несприятливих факторів навколишнього середовища. В останні роки за в Україні підвищилася зацікавленість виробництв до біологічно активних речовин гуматного типу. Використання гуматів натрію, калію та інших для обробки насіння і вегетуючих рослин дозволяє активно втручатися в систему «рослина-середовище», цілеспрямовано регулювати специфічні реакції рослинного організму та отримувати бажаний інтерес.

Наразі, необхідне вивчення та дослідження реакції сортів на елементи живлення, які потрібні для розрахунку норм добрив, які мають велику варіабельність і сильно залежні не тільки від дії комплексу чинників середовища, а й генетично обумовлених особливостей сорту. Вміст хімічних елементів у врожаї залежить від ряду чинників, серед яких найважливіше значення належить умовам мінерального живлення, які регулюються за рахунок використання різних видів і форм добрив. Досліджено, що на посівах гороху на контролі без добрив коефіцієнт використання з ґрунту азоту складав 21%; фосфору – 5% і калію 27%, при внесенні повного мінерального добрива він збільшився по азоту до 25%, фосфору – до 6 %, по калію – до 31%. Внесення азоту в складі повного мінерального добрива, особливо при обробці насіння БАВ і Аквамікс, сприяло збільшенню споживання поживних елементів з добрив. Особливо сильно впливав азот на споживання рослинами гороху фосфору і калію.

Для сортів вусатого морфотипа, що відрізняються високою технологічністю, але зі зменшеною асиміляційної поверхнею листя, що обмежує потенціал біологічної продуктивності, позакореневе підживлення має великий інтерес.

В зв'язку з цим актуального значення має вивчення впливу техногенних і біологічних факторів на використання сортами гороху нового покоління бактеріальних препаратів при обробці насіння, системи захисту та живлення.

Мета наших досліджень – вивчення впливу обробки насіння гороху біологічними препаратами і комплексом мікродобрив на індивідуальну продуктивність та урожай зерна сортів гороху.

Дослідження проводили в 2016-2018 рр. в умовах польового досвіду на експериментальному полі Вінницького національного аграрного університету кафедри рослинництва, селекції та зернобобових культур з сортами гороху Отаман і Грегор.

А – *сорт*: 1 – Отаман; 2 – Грегор; В – *передпосівна обробка насіння*: 1 – без обробки (контроль); 2 – Ризолайн; 3 – Граундфікс; 4 – Ризолайн+Граундфікс; С – *система живлення та захисту*: 1 – контроль (без обробки); 2 – удобрення $N_{30}P_{60}K_{60}$ (фон); 3 – фон + підживлення у фазі 3-х справжніх листків – Гумат Лист (1 л/га)+Ультрафіт (5 л/га); 4 – фон +

підживлення у фазі бутонізації – Гумат Лист (1л/га) + Ультрафіт (5 л/га) + LF-Бобові (2 л/га) + LF-Бор 140 (1 л/га); 5 – фон + підживлення у фазі 3-х справжніх листків та у фазі бутонізації.

Бактеризацію насіння гороху посівного проводили бактеріальними препаратами: Ризолайн у дозі – 1 л/га та Граукдфікс у дозі – 5 л/га.

Згідно схеми досліду проводили позакореневі підживлення баковими сумішами у фазах 3-х справжніх листків та бутонізації.

Позакореневе підживлення посівів гороху проводили LF-Ультрафітом – інсектно-фунгіцидний бактеріальний препарат на основі штамів бактерій проти грибкових хвороб та шкідників. Основна його дія захист та підвищення стійкості рослин до посухи, а як результат підвищення врожайності.

Гумат Лист застосовували у дозі 1 л/га у фазі 3-х справжніх листків та фазі бутонізації. Містить гумінові кислоти – 79 г/л; фульвокислоти – 7 г/л; бурштинову кислоту – 26 г/л та K_2O – 17 г/л, а також мікроелементами в хелатній формі.

LF-бобові – хелатне добриво, що застосовували у дозі 2 л/га у фазі бутонізації. Містить – (N) 44-48 г/л; (P_2O_5) 50-52 г/л; (K_2O) 52-55 г/л; (B) 3,5-4,0 г/л; (Cu) 6,0-6,5 г/л; (Fe) 7,0-7,6 г/л; (Mn) 5,5-6,0 г/л; (Mo) 1,85 г/л; (Zn) 7,0-7,6 г/л; (S) 81 г/л; Co 0,03-0,05 г/л; Ni 0,006 г/л.

LF-Бор 140 (1 л/га) – обробку проводили у фазі бутонізації (B – 140-141 г/л; N – 62-650 г/л; Mo – 05-0,1 г/л).

Ґрунт дослідної ділянки сірий лісовий, середньо-суглинковий, вміст гумусу за Тюрнімом – 2,11%, рухомих форм фосфору та калію (за Чіріковим) 108 і 83 мг/кг відповідно, рНКСІ – 5,1. Площа облікової ділянки 25 м². Повторність досліду 4-х кратна. Експериментальні дані оброблені статистичними методами з використанням програми MS Excel 2003.

Застосування багатокомпонентних бактеріальних препаратів окремо і сумісно з інсектно-фунгіцидним препаратом та комплексним мікродобривом для позакореневого (листяного) підживлення дозволяє підвищити імунну систему рослин і стійкість до різних видів хвороб, захистити рослини від впливу екологічних стресів, поліпшити кількісні і якісні показники врожайності культури.

Формування врожайності сортів гороху залежала від сумісного застосування бактеріальних препаратів, комплексних мікродобрив для позакореневого підживлення та погодних умов в роки проведення досліджень. Позакореневі підживлення рослин у фазах 3-х справжніх листків та бутонізації істотно підвищували врожайність та були ефективними у всі роки дослідження.

Потенційно можлива урожайність гороху посівного може становити 6–10 т/га у розвинених господарств. Розкриття потенціалу рослин гороху вимагає пошуку нових технологічних прийомів вирощування у певних ґрунтово-кліматичних умовах. У середньому за 2016–2018 роки урожайність насіння сортів гороху коливалась в межах 2,07–3,55 т/га у соту Отаман та 2,41–4,06 т/га у сорту Грерор.

Середня урожайність залежно від досліджуваних елементів технології вирощування становила 2,98 т/га у сорту Отаман та 3,30 т/га у сорту Грегор. В роки дослідження за бактеризації насіння препаратами Ризолайн та Граундфікс даний показник підвищився на 0,22–0,23 т/га у сорту Отаман та у сорту Грегор. Застосування мінеральних добрив в нормі $N_{30}P_{60}K_{60}$ підсилило дію бактеріальних препаратів. Отже, збільшення врожайності на цих варіантах спостерігалось на 0,84–1,00 т/га, відповідно до контролю, або на 26,5–30,0% до варіанту з обробкою насіння гороху композицією біопрепаратів Ризолайн+Граундфікс.

Отже, застосування мінеральних добрив сприяє кращому засвоєнню бактеріальних препаратів, в результаті підвищенні продуктивності гороху.

Застосування позакореневого підживлення у фазі 3-х справжніх листків – Гумат Лист+Ультрафіт підвищило урожай насіння на 0,98–1,32 т/га у сорту Отаман, а також на цих ділянках у сорту Грегор на 0,79–1,19 т/га. Внесення на ділянки досліду позакореневого підживлення у фазі бутонізації добривами Гумат Лист +Ультрафіт + LF-Бобові + LF-Бор 140 збільшило врожайність на 4,3 % у сорту Отаман та 5,8 % у сорту Грегор в порівнянні до позакореневого підживлення у фазі 3-х справжніх листків Гумат Лист +Ультрафіт.

Проте максимальну урожайність зерна гороху посівного 3,55 т/га у сорту Отаман та у сорту Грегор – 4,06 т/га відмічено при вирощуванні із застосуванням передпосівної обробки посівного матеріалу композицією Ризолайн+ Граундфікс на фоні мінерального удобрення $N_{30}P_{60}K_{60}$ та проведенні позакореневого підживлення посівів у фазах 3-х справжніх листків добривами Гумат Лист +Ультрафіт та бутонізації добривами Гумат Лист +Ультрафіт + LF-Бобові + LF-Бор 140 .

Проведення досліджень у 2016–2018 рр. підтвердили залежність змін індивідуальної продуктивності у сортів гороху посівного із застосуванням передпосівної обробки насіння та системи живлення та захисту. Застосування передпосівної обробки насіння збільшувало кількість бобів у обох сортів від 3,8 до 10,1 % порівняно з контролем.

При застосуванні передпосівної обробки насіння комплексом бактеріальних препаратів Ризолайном та Граундфіксом кількість бобів становила 3,41 шт. у сорту Отаман та 3,65 шт. у сорту Грегор, а проведення позакореневого підживлення у фазі 3-х справжніх листків комплексом добрив збільшувало кількості бобів з однієї рослини на 0,63 шт. і 0,83 шт. відповідно. Застосування дворазового позакореневого підживлення добривом у фазах 3-х справжніх листків та бутонізації комплексними мікродобривами збільшувало кількість бобів у обох сортів гороху посівного на 0,94–1,07 шт. в порівнянні з контрольним варіантом.

Встановлено, що при застосуванні передпосівної обробки посівного матеріалу композицією Ризолайн + Граундфікс за удобрення $N_{30}P_{60}K_{60}$ у сорту Отаман маса насіння з однієї рослини становила 3,14 г, це більше на 0,25 г або 8,2 % порівняно з контролем. Із проведенням позакореневих підживлень ефективність обробки зросла до 0,47–0,99 г, що становило 8,5–

13,5 %. У сорту Грегор збільшення маси зерна з однієї рослини при одночасній передпосівній обробці насіння Ризолайном та Граундфіксом складала 0,66–1,24 г або 14,0–17,8 %.

Також, відмічено зростання біометричних показників залежно від передпосівної обробки насіння та системи захисту та живлення. Так, на ділянках контрольного варіанту сорту Отаман маса 1000 насінин становила 224,53 г, у сорту Грегор менше на 15,32 г. На ділянках досліду із застосуванням обробки насіння композицією Ризолайн + Граундфікс та проведенням двох позакоренових підживлень добривами у сорту Отаман маса 1000 насінин становила 259,23 г, а у сорту Грегор – 233,65 г.

Найбільша кількість насінин на одній рослині формувалась у сорту Отаман 16,59 шт. та у сорту Грегор – 19,58 шт., на варіантах із застосуванням передпосівної обробки посівного матеріалу композицією Ризолайн+Граундфікс на фоні мінерального удобрення $N_{30}P_{60}K_{60}$ та проведенні позакоренового підживлення посівів у фазах 3-х справжніх листків добривами Гумат Лист +Ультрафіт та бутонізації добривами Гумат Лист +Ультрафіт + LF-Бобові + LF-Бор 140 .

Проведеними дослідженнями підтверджено позитивну реакцію сортів гороху посівного інтенсивного типу на зміну індивідуальної продуктивності, урожайності та якості зерна із застосуванням передпосівної обробки насіння та системи захисту та живлення. Так, у сорту Отаман максимальна кількість бобів, яка становила 4,35 шт./рослину, кількість насіння – 16,59 шт./рослину, найбільша маса насіння з однієї рослини – 4,13 г, підвищення маси 1000 насінин – 259,23 г. Зростання біометричних показників за рахунок елементів інтенсифікації відбувалося й у сорту Грегор.